

რედაქცია

გალაქინის პრინციპალი. ა. გ. მუსხანსკის სახლში. კლუბის ქვემოთ.

ხელის-გოჭარი

მიიღება თფილისში „ღრუბის“ რედაქციაში, ქუთაისში „ღრუბის“ რედაქციაში ან კუთხისათვის სილაზე. ვაგრაძის მისამართის: Въ Тифлиси, въ редакцію „Дროида“ „Шверія“.

„ღრუბის“ - იმპერიის - უსი

წელიწადში. 6 თვეს. 3 თვეს

ღრუბის“ და „ივერია“ ერთად 14 მან. . . 8 მ. . . 5 მ. . .
„ღრუბის“ . . . . . 9 მან. . . 5 მ. . . 3 მ.
ცალკე „ივერია“ . . . . . 7 მან. . . 4 მ. . . 2 მ.

ღრუბის

გამოდის ყოველ-ღე ორშაბათს ბარდა

უსი განსხვავებისა

დიდი მსოფლიო ასოზე უკეთესად უნდა იყოს მოჭრილი ასოზე და უკეთესად უნდა იყოს შეკრული ასოზე.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწავლებს და შეამოწმებს დასაბუჯად გამოცხადებულ წიგნებს. და უკეთესად უნდა იყოს რედაქცია ფონტით ვერ დაუბრუნებს ასოებს.

განსხვავების მიღება ქართულს, რუსულს და სხვ. ენებზე.

ქუთაისში განსხვავება მიიღება „ღრუბის“ „ივერია“ ანტიტონ.

კალე სომეხი „ღრუბის“ და სხვ.

პირველის მარტიდამ წლის დაძლევაშიდინ ღრუბისა ღირს რვა მანეთი

ხელის-მარტიდამ მიიღება, თფილისში: რედაქციაში (გალაქინის პრინციპალი, თ. ივ. მუსხანსკის სახლში, კლუბის ქვემოთ), ქუთაისში — ანტიტონ ბ. ილია ჭყვიანიასთან (სილაზე, მიწიან ჭყვიანიას სახლში). ქალაქს გარეშე მისამართისათვის ადრესი: Тифлиси. Редакция „Дроида“.

ტელეგრაფები

საღსთა შორის ტელეგრ. სააგენტოსი

პეტერბურგი, მარტს. ოფიციალური ცნობა. გარეშე საქმეთა მინისტრმა გირსმა გაუცხადა რუსეთის ელჩებს უცხო სახელმწიფოთა წინაშე შემდეგი დეკლარაცია: „4 მარტს ხელმწიფე იმპერატორმა, რა ამბინადა თავის მამა-პაპათა ტახტზედ, მიაღმა მემკვიდრეობა და წინაპართა დაწესებულებანი, კურთხეულნი დროითა, შრომით და მსხვერპლით. ესლ რუსეთმა მიახწია სრულს განვითარებას; იგი შორს არის რეორგანიზაცია შედის-მიებას ისე უკმაყოფილებას; მას დაჩენია მხოლოდ ერთი — მტკიცედ დამკვიდრების მდგომარეობა, დაიცვას თავისი თავი გარეშე მხრადამ, წინამძღვრის თავისი ძალნი, სიმდადრე და კეთილდღეობა. აი ამში ანსებობს ხელმწიფე იმპერატორის განზრახვა. ყველასევე უწინაწეს ხელმწიფე დაადგება

„ღრუბის“ ფელტონი, 8 მარტს.

ცხელ-ცხელი ამბები.

ბახოლეები.

სალამი! სალამი, ღმერთი გადღეობდები!.. შვერია შენ ნუ მოუკვდება ამ ჩემს თავს!..

იმე! აკვირა გვერდი. ვეი პლენი! მერ უყურებთ ამ მამა-ცხონებულის შვილს. სა ქუდათ აღარ მიაჩნია და დედაშიწა ქალამნად. რას გაუხვიადებია ე დალოცვილი ასე? ძვეწის ხმას: „ქვეანიო და პატროსანიო!“ ფხხხუუუ! ზოგი ჩვენსა გვეკითხონ — მაგის თავ-გადასაული „ძირაკუა“ მან-ზაკეცის“ ისტორიაზედაც მეტია.

არა, რომ იძახიან: „ქვეანი და პატროსანიო“ საბუთი რამე მოჰყავთ? როგორ არა: სიმდიდრე და მალა-დგო-

შინაგანის განვითარების საქმეს; გარეშე პოლიტიკა იქნება სრულად მშვიდობიანი. რუსეთი არ უდალატებს თავის მეგობრებს და არ შესცვლის იმ გრძნობებს, რომელნიც უღვივლათ წინაპრებს. იგი დაიცავს კურთხილ ადგილს სხვა სახელმწიფოთა შორის და არ უარ ჰყოფს სხვა სახელმწიფოებთან ერთად საზოგადო მშვიდობიანობის დაცვას. რუსეთს ვალაო აწევს ყველასევე უწინაწეს ზრუნვა თავის თავსევე. მხოლოდ მოვლუბის, პატროსნებისა და უშიშრობის დაცვისას შიუძლან შინებებინას თავი შინაგან საქმეებს. ხელმწიფე ედება მტკიცედ დასამყარებს სიმძლავრე და კეთილ-დღეობა რუსეთისა. აი ამით იხელ-მძვინვლებს აუცილებლად ხელმწიფე იმპერატორი თავის პოლიტიკაში.

„მთავრობის მამბეში სწენია:“ თუ უწინდელ სწავლა-განათლების მხრუნველს, თ. ვალვანსკის სახელი გაუკეთებან (უქია) რისაკავისათვის, — გაუკეთებან იმეცამ რომ თვითონ ჩერეპოვის რეალურის სასწავლებლის დირექტორს უქია რისაკავი, როგორც ერთი (არში) უკეთესთაგანი ღარიბი მალაყე. რისაკავს ყველას განებში და ატრუთვე ყოფა-ქცევაში სრული ბალი მიუღია. ოფიციალური დაფასება ამასევე არის დამყარებული. პატროს სავალის ქუჩასევე აღმოჩენილ თხრელში წყობილას ორი მარტული, და აფეთქება უნდა მომხდარიყო ვალვანის ბატონობით; აღმოჩენილიათ ბოთლი განსებულა ნიტრო-გლიცერინით, გოგინდ-მკვავ მიაკით და ჩახშირით. თუნუქის კალაფი ასაფეთ-

მა!..მატლი კ ვერ აცოცდება მალა!.. მადგები კ არ არიან თავ-შენახულები?..

„სიმდიდრე“, ჰმ!.. აბა ერთი ისიც გვიბრძანონ, თუ როგორ გამდიდრებულია და ან როგორ ხმარობს იმ სიმდიდრეს?

მაგრამ რალა უნურ და გარეწარუმეტესობას ვეკითხებით?.. არა სჯობია, რომ პირ-და-პირ ამ ბოზობას მეგმართოთ და ჩაიხედოთ მის გულში?..

ჩუ! ხმას არ იღებს, დაუკეტია გულის დაეთრები!.. მერა ხედავთ, რა რიგათ იტერს თავსა და იხურავს გულს!.. მაგრამ რას ვაზობ. სადა აქეს ან ერთი და ან მეორე. პირველი ვალაყებულ ბატის კვერცხს მიუგავს და მეორე ნახშირის გოდორს, სადაც შავ-შავი საქმეები ჩაუწყვია დას-დასად.

ქებელი წამლით მუქა ნაცრის ფერია, შუაგული გავსალა ნიტრო გლიცერინით და სხვა საშინელ ასაფეთქებულ მასალის; თხრელში დინამიტი არ ფუთსევე მეტია.

ტფილისი, 8 მარტს.

ამას წინეთ ცალკე წავანათა გამოვიდა ბატ. მზრუნველის ინარესკის სამოსწავლო პლანი პირველ დარწმობითი სკოლებისათვის და სწრაფად შუა სწავლის დროს გაიგზავნა სკოლებში დირექტორების ამგვარი წარწერით **въ обязательному руководству и исполнению.**

საკიროდ ვრაცხთ ერთხელ კიდევ შევაჩეროთ საზოგადოების ყურადღება ამ მალ-ლის მნიშვნელობიანს საგანზედა, განუახლოთ ზოგიერთა აზრები და წარმოვსთქვათ ყველა ის, რაც ჩვენს განუზარებელი დარჩა.

ჩვენ გულიანად ჩაიკითხეთ ბატ. მზრუნველის პლანი და, თუმცა მისი შინაარსი ჩვენთვის მოსალოდნელი იყო, მაგრამ მაინც სახლად დავრჩით.

რამ განგაცვიფრა? ბევრმა რამ. პირველად იმან, რომ ბატ. ინარესკის წერილის და პლანის შუა ამკარა უთანხმოობა და წინააღმდეგება ვპოვეთ. . . . . წერილის ჰაზრით სწავლა სახალხო სკოლებში თითქმის სრულიად ქართულს ენაზედ უნდა ყოფილიყო; პლანი კი მეორე წელიწადსვე ურეგს საგნების სწავლაში რუსულს ენასა და მესამე წელიწადს თითქმის მარტო მას უსაკუთრებს მოედანსა. წერილში ბრძანებდა ბ-ნი მზრუნვე-

შენ-მძიმეთ რომ დაბრძანდება, ვგანა დარბაისლობით მოსდის? აბა, რა ბრძანებაა!.. რაქველ-მეკურთხესათვით მიტომ დაიარება, რომ ქვეწის ცოდვა ზურგზედ აწევს და ფრთხილობს, ეშინია არ წამაქციოსო.

ბევრი ათასი გაუტყავებია და მით მეუკერეინებია ვგ ძვირფასი ქურქი, რომლითაც მხარ-ბუქს იშვენებს. ჩირქიან ზნესა და გაცვეთილ სინილის, მარჯვეთ იფარავს წმინდა და ახლის ტანსამოსით.

სადა ხართ ქვირე-ობლების ცრემლებო, რომ არ შეგუბდებით, მაგის დასადრჩობათ? სადა ხარ, მაგის წყალობით, უსამართლოდ დათხულო სისხლ. რომ, მაგას სახეს წითლად არ უღებავ? სადა ხართ, მაგის მტრეალობით დაზარალებულო და გაოხრებულილო, რომ დღეს ამას წინ არ უხედებით წყვიისა და

ლი, რომ მესამე წელიწადს დღეში სამი საათი ქართულს ენაზედ სწავლას უნდა მოხმარდესო და მხოლოდ ერთი საათი რუსულს ენასაო; პლანიში კი მესამე წელიწადს, არამც თუ სწავლა მიდის რუსულს ენაზედ, დედენის ცალკე გაკვეთილებიც კი არსადა სჩანს.

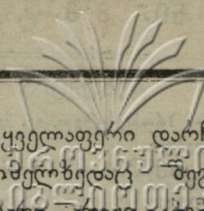
მა კიდევ ცოტაა, წერილში ნეტარ-ხენებული უტყვი შედადღია, ხუთი წლის წინეთ ანდერძ აგებული და დამარხული, არსად მოიძებნებოდა, პლანიში კი ამკარად ამოჰყო თავი და მომადლისათვის იმუქრება. არა გჯერათ? მოისმინეთ მამ: **„дѣти усваивают разговорные иностранные языки, иногда по два въ одно и то же время, при помощи гувернеровъ и гувернантокъ, иногда совершенно незнающимъ родного ихъ языка. Такой естественный способъ не только можетъ, но и долженъ быть примѣняемъ и въ изученію русскаго языка въ начальной школѣ (стр. 12—13) *.**

თუ თქვენ იფიქრებთ, რომ ეს სიტყვები ისე წინდაუხედავად, განუზრახველად, არიან ნახმარნი, შემცდარნი იქნებით. ამ ჰაზრის განხორციელება ითვისებენ სავანარკოთ უცხო ენებს, ხანს ორსა ერთსა და იმავე დროსა, გუგერნიორების და გუგერნანტუების შემწეობით, რომელთაც ხშირად თვითონაც არ იციან მათი დედაენა. ამ გვარი ბუნებითი გზა არამც თუ შესაძლებელია, არამედ მიუცლებლად საჭიროა ისმარებოდეს რუსული ენის სწავლებისათვის პირველ დაწესებუთს სკოლებში.

შენიგნების ზართი! მერ ახერხებთ? მერ უხედავთ განა? რატომ? იმიტომ, რომ მდიდარიო!.. თქვენ რაო, რომ ეგ მდიდარი იყო! მის რას არგია? თუ არ თავის სამშობლოს სამტროდ, მოუხმარია როდისმე მაგას მისი სიმდიდრე და ძლიერება? აბა თუ ერთი გროში შეუწირავს რაიმე საქველმოქმედო საქმისათვის. არ იზოგავს თავს, მხოლოდ თავის გამოსაჩენად და იმსაც მაშინ, როდესაც უნდა დაახლოს სხვებს, რომ მე ჩემი სამშობლო მძულს და თქვენი ერთგული ვარო!..

შენი ქვეყნელებისათვის ორას მენეთობით არა ჰზოგავს, თუ სადმე სიმშობლობა და ჩვენი ქისიყლებო, რომ სიმშობლითა სწყდებოდენ, მაშინ კი ერთი მანეთიც ვერ გამოიძევა. . . . .
ღმერთმა ხომ იცის, რომ მაგან კრგათ უცხო ენები არ იცოდეს,

ცილებას ახლაც კი ცოტ-ცოტათი აპარებენ ჩვენ სკოლებსა. მარი ფაქტი ამაში ცხადად გვარწმუნებს.

წასრულს ზაფხულში სოფელს საგარეჯოში გაიხსნა. სახალხო სკოლაში სპეციალური კლასი მეურნეობის შესწავლისათვის. მასწავლებელთა რუსეთიდან გამოიწერეს იმისთანა პირი, რომელმაც ერთი სიტყვაც არ იცოდა ქართული. ამ პირმა ნახევარს წელიწადს დაჰყო სოფელში, შემდეგ ჩამოვიდა თბილისში და მოახსენა თავის მთავრობას: ჩემი სამსახური სრულიად ფუჭათ მიდისო, სოფელს ჩემი არაფერი ეყურება, მე სოფლისა არაფერი მესმისო; სწავლებაც საგნისა უხეიროთ გაუგებრათ მიდის, რადგანაც მოწაფეებს რუსული ენიდან ბევრი რამ სრულიად არ ეყურებათ და მათ დედა-ენაზედ ახსნა არ შემძლიონო, ამიტომ ვალად ვრაცხ თავი დავანებო ახლანდელს ჩემს ადგილსა, სადაც თითქმის ტყუილ-უბრალოთ ვიღებ ჯამაგირსაო. შარი არ ეთქმევოდა, აიღეს და დაითხოვეს. მაგრამ ვინ გააშწესეს მის მაგივრად? ისევ ისეთივე პირი, რომელსაც ქართულის ცოდნა სრულიად არ აქვს და ისიც როდისა? როდესაც ქართველი სპეციალისტები, რუსეთში კურს შესრულდებულნი, მეურნეობაში დახელოვნდებულნი, ადგილებს ვერსად შოვდებენ და არ იციან, სად და როგორ გამოიყენონ თავისი ცოდნა.

მეორე შესანიშნავი ფაქტი გახლავთ ბატ. მარსოვის გადაყენა ქუთაისიდან და ბ. მარლოვის დანიშვნა მის მაგივრად. პირველმა შედ მიწვევით იცოდა ქართული ენა, მეორეს ინიც არ ესმის. როგორ უნდა უგდოს ხალხმე ყური სწავლებას ქართულს ენაზედ, როგორ უნდა უხელმძღვანელოს სწავლობის ოსტატობაში, როგორ უნდა გამოხსნას ხალხმე მოსწავლეები თვით ქართული ენის ცოდნაში და როგორ უნდა ელაპარაკოს ხალხსა, რომელთანაც ხშირად მოუხა საქმის დაქერა? რა საკვირველია უტყვი პედალოლის შუამავ-

ლობით, სხვა გზა არ არის. ბატ. მარლოვის დანიშვნა რომ მომხდარიყო იმის გამო, რომ ვერ ემოვნათ ქართული ენის მკოდნე საიმედო პედალოლებში, მაშინ ამ ფაქტს სხვა მნიშვნელობა ექნებოდა. მაგრამ როდესაც ქართულად მეტყველს დირექტორს სცვლიან საქართველოში და მის მაგივრად ნიშნავენ ხალხისათვის მუნჯს უფროსსა, ამას სრულიად სხვა სუნი სდის და მეტად ცუდს რასმეს მოასწავებს.

მეორედ გასაოცარი ის გახლავთ, რომ პლანის მანქანებით ყველაფრის სწავლა ჩვენ სასაფლო სკოლაში ისეთი შეკრიკული, საარაკო სისწრაფით მისრიალებს, რომ ხუთი-ექვსი წლის განმავლობაში ჩვენმა ბავშვებმა ისე რომ ირბინონ, შესანიშნავი მსწავლეები უნდა შეიქმნან. დავიწყათ თუნდა სამშობლო ენიღდან.

პირველსავე წელიწადს სოფლის ბალანა გვარიანს წერა-კითხვას სწავლობს, მეორე წელიწადს ისე გამართულია და ისე განვითარებული, რომ სრულიად თავისუფლად ჰკითხულობს დიქტანტურულ თხზულებათა და ზეპირათაც სწავლობს მათ. მესამე წელიწადში ისეა დახელოვნებული ქართულს ენაში, რომ ცალკე გაკვეთილები საჭირო აღარა ჩნდება და ისე აქვს ცოდნის მოყვარება ანთებული, რომ სკოლის გარეთ ბავშვი კითხულობს სხვა-და-სხვა თხზულებათა; მაგრამ რაღაც მანქანებით ქართული წიგნი ავიწყდება და совершенно свободно-ს მაგიერ მხოლოდ свободно-თ კითხულობს მესამე წლის ბოლოს. ამისთანავე საკვირველი სისწრაფით მისრიალებს რუსული ენის და რუსული წერა-კითხვის შეთვისება ბავშვებისაგან. წლი-ნახევრის განმავლობაში შეიღი-რვა წლის სოფლები ბავშვი, რომელსაც სკოლის გარეთ ქართული ენის მეტი არა ესმის-რა, ისე სწავლობს რუსულს ენასა, (რომელიც ვენიოსმა ბოკომა ხუთ წელიწადს ძლივს დასძლია) რომ მესამე წელიწადს სწავლას ამ ენაზედ ისმინს, სხვა-და-სხვა რუსულს წიგნებს თავის-

უფლად კითხულობს და თავის ჰაზრებს თავისუფლად გამოსტკეავს როგორც სიტყვით, ისე წერით.

პრითმეტის შესახებ ორს ენას ცილობა მოსელიათ; მაგრამ პლანის ავტორი ხერხიანათ მოქცეული: წინეთ პრითმეტის ქართული ენისათვის დაუსაკუთრებია, მაგრამ რუსულს ენას რომ პაქუა ცხვირი ძირს დაუშვია, უთქვამს: აჰა, შენითაც ისწავლებოდეს ეს საგანო. მის ერთმანეთთან ცილობამ პრითმეტის სწავლას უნდა დაუშალოს, მაგრამ ისიც დრიგანდრიგანით მირბის: სამს წელიწადს სოფლები ბალები ათავებენ მთელს ელემენტარულს კურსსა ორს ენაზედ, როდესაც რომ სამოქალაქო სკოლებში ოთხ-ხუთ წელიწადს ძლივს ასწრობენ ერთს ენაზედ.

საღმრთო რჯულიც რკინის გზის სისწრაფით მიდრიგანებს: სამს წელიწადს ბავშვებმა კიდევ ორ ენაზედ უნდა გაიტენონ ტენი: მთელი საღმრთო ისტორიით, ლოცვებით, მათი ახსნით, მოკლე კათეხიზმით და წირვა-ლოცვის ახსნით.

მართალია, პლანში სწერია, რომ ეს უკანასკნელი საგანი მესამე წელიწადს ქართულად უნდა ისწავლებოდესო; მაგრამ ამასთან უხეიროთ ხერხი, რომ ეს ქალღმრთელ დარჩეს და საქმით კი აქაც რუსული ენა ჩაჩხირონ და ამითი ქართული ენა და საგნის სწავლა დააბრკოლონ. ბ. დიდებულისძისათვის გადაუთარგმნინებიათ სოკოლოვის მოკლე კატეხიზმო და დაბეჭდამდისვე უკითხავთ დირექტორებისათვის, რადენს ეგზემპლიარს აუცილებებთ თქვენს ქვეშევრდამს სკოლებსაო. მარსოვს ამ გვარი ორ-ენოვანი წიგნი, ორჯელ ძვირათ გასასყიდი, როგორც ეტყობა უსარგებლოდ ჩაუთელია და პასუხი არ მიუცია. სტრელეცის კი დაუზარებელივ შეუტყობინებია, რომ პირველვე ხანში სამას ეგზემპლიარს გავასაღებინებ ჩემს სკოლებშიაო.

მსეთი სწრაფის წარმატებით მიმდინარეობს საქმე კანცელარიის ნაწარმოების ფურცლებზედ. მაგრამ, რა-

საკვირველია, ეს ყველაფერი დარჩება ქალღმრთელ, რომელიც შეგიძლიათ ყველ-გვარი არავინ შეხებრიტ ამბავათ გამოიყენათ. ნამდვილად კი სხვა ამბავი მოხდება, სხვა გვარ შედეგს ენახავთ და სხვა ხილს ვიგემებთ. ჩვენი სახალხო სკოლა, ბ. იანოვსკის პლანზედ გამართული, . . . დაუშლის ქართული წიგნის იმდენად შესწავლას, რომ ბავშვებმა ცხოვრებაში გამოიყენონ, საგნებსაც არ შეათვისებინებს და, რასაკვირველია, ვერც რუსულის ენის ცოდნას მიანიჭებს. . . . მს შედეგი აუცილებელი იქნებოდა მაშინაც კი, ჩვენი სახალხო სკოლები რომ კეთილ-განწყობილს მდგომარეობაში ყოფილიყვნენ. მით უმეტესად აუცილებელია მათი უნაყოფობა და მანებლობა ახლა, როდესაც ჩვენი სკოლა ახალი ნერგია, წელში გაუმართელი, ფესვებ-გაუდგმელი და სრულიად მოკლებული მძიმე ტვირთის საზიდავს ძალასა, — როდესაც მას ჰყავს მოუმზადებელი მასწავლებლები, რომელთაც თვითონაც ხეირონათ არ იციან რუსული ენა, როდესაც მინამ სამასწავლო სემინარიები მიაშველებდნენ ყველა სკოლას სპეციალურად მომზადებულს მასწავლებელსა უკანასკნელი ოცი წელიწადი მაინც გაივლის, როდესაც სკოლები მოკლებულნი არიან მოხერხებულს სადგომებსა და საჭირო ნეთეულობასა, როდესაც ჩვენი ჯერეთ ხამი გლახობა ისე გაუგებრად და მოუზარებლად ექცევა სკოლის საქმესა, რომ შეილები შეჰყავს სკოლაში არა ერთს დროსა, არამედ სხვა-და-სხვასა, რის გამოისოთ თითო სკოლაში ექვსი-შვიდი განყოფილება ჩნდება და ისე ხშირად არა გზანის თავის შეიღებს სკოლებში, რომ უბეჯითესი მოწაფეები მესამეზედ მაინც აკლდებიან სკოლასა, ასე რომ სამოსწავლო წელიწადი, სულ რომ ბევრი ესტქვათ, გრძელდება ექვს თვესა.

თვითონ ბატონი იანოვსკის პლანში ერთი ადგილი მოიპოვება, რომლითაც იგი აშკარად აღვიარებს ამ

მაგრამ მაინც სხვა ენაზედ „ჩიქართულობს“ და არ კადრულობს სამშობლო ენას. რაო და სხვები მომიწონებენო. სოლ-შვილი გადაურჯულებია: უსწავლებია ცუნდრუკობა და, „პრიშტი-პრუშტები“ და ისინიც აკულონას მქვერ-მეტყველებითა და ტატიანას დარბაისლობით ჰკიცხვენ იმენას, რომელზედაც დალაღებდნენ: მამარ, მეთევან და ნინო!...

დევ, თვითონ, თავის ვიწრო წრეში ის ჩაიღინოს, რაც უნდა, მაგრამ საზოგადო, საქვეყნო საქმეში რაღათ ერევა?...

ამ დღებში, რომ მოძღვართ უხუცესთან მისულა და უთქვამს: „ქვეყნის სურვილია, რომ ჩემს კვალზედ იაროს, და ეს მიიღე ყურადღებაშიო,“ ვინ გამოიწვია? მინ დააყენა ექვილათ? მაგან რა იცის, რა ექირება ჩვენს ქვეყანას? მგ რას იცნობს ხალხს? მე

აღიარებს ხალხს მხოლოდ მსუქანსაკლავად, რომელიც მაგან უნდა დაჰკლას გაფცქენას, მოხარშოს და მერე მისი მბილი სთალოს და ძვალი ხრას. ზანა მაგას სიტყვა დაეჯერება? ზანა ეგ სანდოა? მაგას სიმართლით დედის ძუძუს არ მოუწოვია! შდროვოთ სძერია მუცელში და ანგარიში დაუკარგინებია დედისათვის: და მასალადმე თუ კი ის იმ თავით მოუტყუებია, ამ თავით აბა ვისლა გაიტანს!

მაგისი კჟუა—გაიძვერობაა! ხერხი—იუღობა! სწავლა—მეცნიერება—სრული უმეცრება! აბა თუ ერთი რამ დასწეროს ისე, რომ „ტავ-გავითა“ და „გსლედსტვიე პრედბისანიით“ არ დაიწყოს? მაგის პატიოსნება—ფლავია და კახური ღვინოა! ხან-და-ხან მწვადებსაც კი აღიარებს ხალხმე.

პატიოსან კაცებს ერიდება: მათ რომ შეხედება, გვერდს უგლის... ასე იცის გველმაც, როცა გოგორდის სუნი ეცემა ხალხმე.

„—მჰ, რა ანბავია, მოგცილია და მაგ ხალხზედ გვესაუბრებია? მეგობო, მკითხოს ვინმემ, განა ღირს მაგაზედ საუბარიო?“ და აი რას მოგახსენებთ: მაგათვის არა ღირს!.. ნათქვამია: ძაღლის კული კალაპოტით არ გასწორდებაო!..

ღიან... ძაღლის სწორი კუდს არ შევხედრივართ, მაგრამ მაგიერთ წაჭრილები კი გვინახავს. —

არ შეიძლება არ მოვიგონოთ აქ ერთი სახალხო ლექსი, ამ გვარი შემთხვევისათვის ნათქვამი:

„არ გათეთრდება ყორანი, ბევრიც რომ ხეხო ქვიშითა!— მტერი არ შეგვიშინდება; მაგლახითა და ვიშითა!“

მტრებს მივაგებოთ ფარ-ხმალი, შორანს შევსტყოცოთ ისარი,— სხვა შრომა ტყვილათ ჩაივლის: მათი წამალი ის არი.

—
შორანს ნადველი ხალხისგან წამლათ არს დასახულიო და თუ ის ხელში არ იგდო, მით ვაიკურნოს წყლულიო?

—
მწარეს რომ მწარე მოხვდება, მორივე გოლაცდებიან... და სადაც ეკალი იყო იქვარდნი აჰყავდებიან!

—
„არ გათეთრდება ყორანი, ბევრიც რომ ხეხო ქვიშითა!— მტერი არ შეგვიშინდება მაგლახითა და ვიშითა!“

უნუგეზო და სამწუხარო მომავალს ჩვენი სახალხო სკოლისათვის. ეს ადგილი ისეთი შესანიშნავი რამ არის, რომ შეადგენს წიგნაკის ბრილიანტსა...

მკითხველს კარგად ესმოება, რომ ჩვენი გაზეთი ამტკიცებდა: სასოფლო ერთ-კლასიანი სკოლამ, რომელშიაც ბავშვები რჩებიან მხოლოდ სამსწელიწადსა, თავისი პირდაპირი დანიშნულება რომ რიგაინად შეასრულოს, ისიც კარგი ქება იქნება, და თუ სხვა რაიმე ტვირთს აპყიდებთ, მისი უწყალოება ყოველის მხრივ აუცილებელი შეიქნება. ბატონი მზრუნველი კი ამტკიცებდა, რომ აქაური სასოფლო ერთკლასიანი სკოლა სამის წლის განმავლობაში სამსწიანს ვალდებულობას უნდა გაუძღვეს: პირველად კარგათ უნდა ასწავლოს სამშობლო წერა-კითხვა და საგნები ელემენტარული კურსისა, მეორედ რუსული ენა და წერა-კითხვა ზედმიწევნით შეათვისებინოს და მესამედ მოსამზადებელი კლასის დანიშნულება ასრულოს. მხოლოდ იმასვე ამტკიცებს ბ. იანოვსკი თავის წიგნაკის თავში და შუა წელში; მაგრამ ბოლოში კი ნატოვი შემოიღო და ისეთი რამე უნებლიეთ, მაგრამ გულწრფელად წამოაცდინა. რაცა მის პლანს პირ-და-პირ, არღვეს, ფუშავს და ჩვენი ჰაზრის საფუძვლიანობას ემოწმება—მოისმინეთ: Опыт показа, что дѣти въ 3 и даже въ 4 года едва въ состоянїи усвоить хорошо и предметы, требуемые положенїемъ 24 мая 1874 года о начальныхъ училищахъ т. е. чтенїе, письмо, первыя четыре дѣйствїя ариметики и Законъ Божїй. Но въ здѣшнихъ школахъ, кромѣ названныхъ предметовъ, прибавляется и русскїй языкъ „(стр. 14)“ *).

ბაღვალად უფალომან! ჩვენც მეტს კი არას ფერს არა ვამბობდით და არც ახლი ვამბობთ. მაგრამ თქვენ რა გვარი დასკვნა გამოგყავთ აქედან? რადგანაც რუსული სახალხო სკოლა თავის მარტივს და სუმბუქს დანიშნულებას სამს-ოთხ წელიწადს ვერ ასრულებსო, ამიტომ... აქაურმა სკოლამ სამს წელიწადს უნდა ასრულოს ორჯერ უფრო რთული და მძიმე დანიშნულებათ. . . .

ზემოხსენებული რუსული სიტყვებიდან პირდაპირ გამოდის მხოლოდ ერთად ერთი დასკვნა, წინააღმდეგი მთელი პლანისა: . . . . სკოლის კურსი სამის წლის შემდეგაც უნდა გაგრძელდეს. მესამე და-

კენა ყოველად შეუძლებელია. რომელს სოფელშიაც ორ-კლასიანი სკოლის დაარსება ძნელია, იქ რუსული ენა უნდა გამოკლებული იქმნას, სადაც ორ-კლასიანი სკოლის გამართვა ხუთი-ექვსი წლის კურსით მოსახერხებელია, მხოლოდ იქ უნდა მიეცეს ჯეროვანი ადგილი რუსულს ენასა და აქ მისი სწავლება არც სამშობლო ენას დაუშლის, არც საგნების შეთვისებისა, არც ბავშვების გონების გახსნასა და თვითონაც იქნება სასარგებლო და ნაყოფიერი. მაგრამ ბატონი იანოვსკი ბრძანებს: კანონი მოითხოვსო, რომ ყოველ სკოლაში რუსული ენა მიუტალიებლად უნდა ისწავლებოდესო.

მრი კითხვით გაეაქარწყლებთ ამ საბუთსა. რადენი წელიწადია, რაც ეს კანონი გამოვიდა? სამეტი (1868 წ.). რადენი სახალხო სკოლა არსებობს ეხლა ქავესიაში სომეხთა, თათართა და მთიულთა შორის, სადაც რუსული ენის სახსენებელიც არ არის? ჩავენდოთ თვით ბ. მზრუნველის 1879 წლის ანგარიში და იქ ამოვიკითხეთ ამის პასუხად შემდეგ ფაქტსა: 2,515 სკოლების შორის მხოლოდ 308 სკოლა მოიპოვება, სადაც რუსულს ენას ასწავლიან, დანარჩენი 2207 სკოლიდან ეს ენა სრულად გამოკლებულია.

თუ ცამეტი წლის წინეთ გამოცემული კანონი სოფლის სკოლებსაც შეეხებოდა, რათ მოხდა, რომ ახლაც კი მხოლოდ ერთი მე-ოთხმოცედი ნაწილი ამ სკოლებისა იპყრობს რუსულს ენასა და ყველა სხვა სკოლებში კი მისი სახსენებელიც არსად არის; რატომ ან არ შეატავინეს ამ სკოლების კურსში რუსული ენა, და ან არ დააკეთინეს ისინი, როგორც კანონის წინააღმდეგნი. უხადია, რომ ბატონს იანოვსკის მოსელამდის აქაური მთავრობა მოხსენებულს კანონის ვალდებულობას და ძალას არ აერცვლებდა სასოფლო სკოლებზედ.

ახალი ამბები.

მუთათურებს ცოტა უსიამო ამბავი უნდა ვაცნობოთ დღეს; მაგიერად ხონელებს გავხარებთ, ამთაურსულდათ თავიანთ გულის-წადლი: ქავეკაის ნამესტნიკის მოადგილემ თ. ლევან მელიქოვმა დაამტკიცა და ხელი მოაწერა გუშინ, 6 მარტს, ქავეკაისის სამასწავლებლო მზრუნველისაგან წარდგენილ ქალაქს, რომ საოსტატო სემინარია ღება ხონში გაიხსნასო.

გუშინ-წინ ჩვენს გაზეთში იყო დაბეჭდილი მუთათისიდან მიღებული ტელეგრაფმა, ქალაქის რჩევამ გარდასწყვიტაო, რომ ღიდის მთავრის ნამესტნიკის წინაშე იშუამდგომლოსო, რომ სემინარია მუთათისში გახსნასო. ამ ორის თვის წინათ გავ. „ქავეკაში“ იყო მუთ. რჩევის ერთი ამგვარი გარდაწყვეტილება მოყვანილი, დეპუტატებიც იყვნენ დასახლებულნი და რასაც ჰპირდებოდა ქალაქი, ისიც

ჩამოთელილი იყო. მართის სიტყვით, გარდაწყვეტილება, დაპირება და ფაქტუცი მუთათისის მხრით ბევრი იყო, მაგრამ საქმე ნამდვილი საქმე კი ცოტა; დეპუტაციის გამოგზავნაც კი ვერ მოახერხეს დროზე; ხონელები კი თავიანთებურად გაძერა-გამოდგინდნ და საქმე გაირიგეს.

ამ პარასკევის სხდომა ჩვენის ქალაქის რჩევისა არაფრათ არ იყო შესანიშნავი.

შველასე პირველად ჩამოვარდა ბაასი ბ. ლუბერნატორის წინააღმდეგ, რომ ქალაქის კამერალიურს აღწერილობაში ქალაქმაც მიიღოს ფულით მონაწილეობა.

რჩევამ გარდაწყვიტა, რომ კანონით ქალაქი ვალდებული არ არის ამ ხარჯში მონაწილეობა მიიღოს და თავის ნებით ვერ იღებს ამას, რადგან იმდენი შეძლება არა აქვს.

რჩევამ მანიხილა პიეზოვის საჩივარი ქალაქის მამგობაზედ, საპიოლის ქუჩიდან (ძლიურხაროვის სახლიდან) მტკერის პირამდინ გზის გაყვანის ნებას არ მამდგესო.

ბარდაწყვიტეს: უფლება მიეცეს პიეზოვს, თუ ჰსურს, თავიანთ თავის ხარჯით გააკეთოს ეს გზა, ქალაქი კი ამ ხარჯს ვერ იკისრებს. მანიხილეს აგრეთვე საჩივარი ძისელევის ქალისა, სახლის შენება დაეწყე ჩემს ადგილზედაო, მეზობლებმა მიჩივლესო, რომ ვითომც იმათ გზას უკერავედ (ძალიური ბალკაში) და უპრაავამაც მუშაობა შემიჩერაო.

ბარდაწყვიტეს: ხმონებს თ. ხოჯა-მინასოვს და სპიროვსა და არხიტექტორს მიენდოს ამ ადგილის დახედვა და თავის აზრი რჩევას მოახსენონ.

პარგა ხანგრძლივი დიპარაკი ჩამოვარდა კ-ნა მკატ. ბებუთოვის საჩივარზედ, რომელიც შემდეგში მდგომარეობდა: საქონლის დაკლის ხარჯის ამკრებ მოიჯარადრეს ლევინს კ-ნა ბებუთოვისას და შმიკაშვილის ქვრივის მიმუღები ჰქონოდა გირაოთ წარდგენილი უპრაავაში. მაგრამ რადგანაც ლევინმა ვერ შეასრულა თავის კანტრაქტის პირობა, რჩევამ გადაწყვიტა შარშან, რომ ქალაქმა კ-ნა ბებუთოვის მიმუღიდან ამოიგოს, რაც ლევინმა დააკლოვო; შმიკაშვილის ქვრივს კი ევატიოსო. ამ გარდაწყვეტილებაზე კ-ნა ბებუთოვისამ შემოიტანა რჩევაში საჩივარი, რომ ეს უსამართლობა არისო, ერთს აპატიებთ, მეორეს არაო; 1872 წლიდან ჩემი ზალოგი დაქვრილია და მუდამ წელს 500 მან. ზარალი მაქვსო, ქალაქს ლევინისაგან სარგებლობის მეტი ზარალი არ უნახავსო და სხვ. ამას დაერთო ქალაქის საქმეების პრისუსტის გაუქმება რჩევის გარდაწყვეტილებისა, რადგან იმ სხდომაზე მხოლოდ 23 ხმონანს (და-არა 24-ს) გარდაწყვიტა ეს საქმეო.

რჩევამ ხელ-მეორედ გასინჯა ეს საქმე და კენჭის-ყრით გარდაწყვიტა, რომ ლევინის იჯარაში წარმოდგე-

წილი გირაოები ორჯერ დაიხრეს: კ-ნა ბებუთოვისასაც და შმიკაშვილის ქვრივისაც და ორივეს ევატიოს.

შემდეგ რჩევა შეუდგა სხვა-და-სხვა კამისიების წევრთა კენჭის-ყრას.

ქალაქის სასწავლებელთა კომიტეტის წევრად (პეერკიევის მაგიერად) ამოირჩიეს ხმონ. მ. ი. სპაროვი.

ზამსესტებელ კასების რევიზორებად: ძუსიკოვი, ზურაბოვი და შახინოვი და მაქრობის დეპუტატის წევრებად ექვსი კაცი.

ზაზეთს „ქავეკაისის ტურიერში“ დაბეჭდილია ბათუმიდან მიღებულ კორესპონდენცია, რომლიდანაც შემდეგი ადგილები მოგვყავს:

„მუდამ დღე ბათუმში დიდ-ძალი გადასასხლეტები სხლხი მოდის. მეჩითებში იმდენი სხლხი მოგროვდა და მეჩითების გარეშე ისეთი სიბინძურება ამთავან, რომ აქაურ ადმინისტრაციას ავთმეოფობას გაჩენის ემინანს; ამის გამო ბათუმის დეპუტატობამ ბრძანება გასცა, რომ სხლხი მუხთარებს (მასხასხლესებს) არ შეკატოვინეთ, რომ ბათუმში ოსმალის გეპები მოვიდნო და ვისაც ჰსურს, შეუძლიან მხოლოდ მამინ ჩამოვიდნენ ბათუმშიო.“

„მაგრამ ამ განკარგულებას უურადლებას არ აქცევენ და მუდამ დღე თილეუტებით მოდიან. ამ დღეებში გინტრინში-დამ და საზოგადოთ ქაბულეტიდამ მოსული დიდ-ძალი სხლხი გაემგზავრა ოსმალის გეპით; აქ მოკლე ხანში გიდეკ მოკლიან აგრეთვე ოსმალის გეპსა და ბეგრეტ მამინ კეზადება გადასკვას. ნამდევილად ამბობენ, რომ ხინოკლების ექვსი სოფელი სულ დატარედეტუფი არის ამჟამათო.“

დასასრულ კორესპონდენტი ამ სიტყვებით ათავებს თავის წერილს:

„1879 და 1880 წ. მართულებამ დაურეგა ამ (ქაბულეტის) მასხის სხლხს სესხად 23,000 მან. და 14,000 ფუთი სიმინდი. ნეტავი როგორ შეუძლია ასლხა მთავრობას ამ სესხის ამტკება?“

შეშვარიტად სულ გულ-გაქავებული და უგრძობდარი უნდა იყოს ის კაცი, რომელსაც ამ საცოდავ, დაშვეულ ხალხის გადასახლების უკიდურეს უბედურების დროს, ის აგონდებოდეს—რომ როგორ უნდა ამოიგოს მთავრობამ სამოწყალოთ დარიგებული რამდენიმე ათასი მანეთი თული და რამდენიმე ათასი ფუთი სიმინდი...“

მთებთან კიდეც ცუდი ამინდების ამბავი მოდის, გზები შეკრულიაო. ამის გამო ეს მეოთხე დღეა, რაც ჩვენ არც რუსეთისა და არც სამზღვარ-გარეთის ფოჩტა არ მოგვდის. მანსაკუთრებით სამწუხაროა, რომ ამისთანა დროს რუსეთის ფოჩტასა ვართ ჩვენ მოკლებული...“

წერილი რედაქტორთან.

ბ. რედაქტორო! თქვენს გაზეთში ბევრჯერ იყო ნათქვამი ადოკატების მოქმედებაზე, ბევრი იმათი უწყსო

*) გამოცდილება დაგვანახავს, რომ ბავშვები სამს-ოთხს წელიწადს ძლივს ითვისებენ გვარაინად იმ საგნებსაც, რომელნიც მოითხოვებიან 24 მაისის 1874 წლის დებულებით დასაწყის სსწავლებლებზედ, ესე იგი ვითხვასა, წერასა, ოთხს მოქმედებას ანთიმეტიკისას და სადმითო სჯულსა; მაგრამ აქაურ სკოლებში ამ საგნებისგან, ემატება იდეკ რუსული ენა.

მოქმედება იყო გამოაშკარებული და ბევრიც იმათი უპირისწყლო საქციელი საზოგადოების ყურამდის მიყვანილი. ამისათვის ვიშვი-კი, რომ იქნება ამ ჩემმა დამატებამ ბეზარს მოიყვანოს თქვენი გავითის მკითხველები და შეიძლება თქვენი, ბ. რედაქტორო. შოველ შემთხვევაში, გთხოვთ ეს ჩემი ნამდვილი ამბავი დაუმატოთ იმ დასტა წერილებს, რომელშიდაც იყო ხოლმე მოხსენებული იმათი მოქმედება.

მე მქონდა საქმე მუთისის მლლის სასამართლოში, სისხლის სამართლის კი არა, სამოქალაქო.

ძარგათ მოგესხნებათ, რომ ჩვენში აღვკატებს ისე აქვთ საქმეები გაჩარხული და ისეთი ბადებები აქვთ გაბმული, მომჩივნების ჩასათრევად, რომ დამტკიცებული ვექსილიც რომ გქონდეს, თუ აღვკატთან არ მიდი და, ნახევარი მინც არის, არ მიეცი, დარწმუნებული უნდა იყო, რომ თავის ღღეში ვერ ამოიგებ.

მეც, როგორც მცოდნე აღვკატების მინქანებისა, მივიქცი მუთისის გამოჩენილ აღვკატთან ბ. მ. მიქოდესთან, თუმც, ვიმეორებ, უბრალო საქმე კი იყო. ისიც კარგათ მოგესხნებათ, აღვკატთან რომ მიდინარ, ფული ხელში უნდა გეჭიროს, ისე ლაპარაკის ღირსს არ გაგზდის; მეც ჯერ ორმოცი მანეთი წინ-და-წინ სტოლზე დამთვლევინა ხსენებულმა აღვკატმა და შემდეგ გამიმართა ბასის საქმის თაობაზე. მსეც, რასაკვირველია, იცით, ფულს რა გავლენა აქვს აღვკატებზე, მერე კიდე თუ თვალწინ უწყვი: მაშინ მოუფიქრებელია, რომ მომჩივნამა საქმე წავგოს! მე სად შემიძლია გავიმეორროს მეტყველება და ის ოსტატური სიტყვის კამათლობა, როგორსაც ისინი ხმარობენ ამ დროს თავიანთი მსხვერპლის დასათაღბირებლად.

სრულად დარწმუნებული ჩემის აღვკატის მანქინებაზე (შედა ვოქვა, რომ ჩვენში იმათ პატიოსნებას და სინდისით მოქმედებას არაფერ არ უჯერის, საქმეში მანქანებითი მძლავრობა კი ყველას ჯერა), გამოვემგზავრე ბინისაკან.

წარმოიდგინეთ ჩემი მდგომარეობა, როდესაც დამიბარეს სასამართლოში ჩემი საქმის გარჩევის დროს, წინ-და-წინ ბინაზე მიველი, მოვიგონე, რომ ზასედანიაში უნდა მოვიდეს და კიდევაც დამპირდა მოსვლა. მაგრამ შენი მტერი მეტი ნუ მოსულა, იმას იქ ცხვირიც არ შამოეყოს... დავრჩი ისრე უპატრონო.

მე თვითონ, როგორც იყო, მოვირგდი ჩემს მოპირდაპირესთან და საქმე მშვიდობიანათ გავათავე.

რა კი ჩემს ვექილს არაფერი ჯაფა არ მიუღია ჩემს საქმეში, მეც კაცი გაუზზაფნე, რომ ჩემი ფული უკანვე დაებრუნებია, მით უმეტეს, რომ ფულს მიღების ბარათი ხელში მქონ-

და. წარმოიდგინეთ რა შასუნი მომცა:

რასაკ, ჩვენ ფულს ვიღებთ, უკანვე რომ დაუბრუნოთ, ხომ მშვიერი ამოგწყდითო!

ახლა თქვენ მიბრძანეთ, ბ. რედაქტორო; გასამტყუნარი ვართ, რომ ჩვენისთანა უმეცარმა გაუნათლებელმა კაცმა ბოროტ-მოქმედება ჩავიდინოთ? რათ გავგემტყუნება, რომ კიდევ ვიქურდოთ, წავართვათ ძალით ერთი მეორეს, ძმობაში დანდობა აღარ გეჭონდეს და ხანჯლით ერთი მეორეს მოსაკვლავათ ვზღვევთ? თუ კი ჩვენი ახალ-გაზლობა, მოწინავე განათლებულები, ხელში განათლების ბაირალის მემქონენი ამისთანა უმზავსოებას ჩაღიან, ჩვენ რალა გვეთქმის? არა თქვენი ჭირიმე, ჩვენ თუ გვატყუნებ იმაში, თუ რომ ეხლა ჩვენ ერთმანეთის მოსისხლე მტრები ვართ და ჩვენი საქმე უკუღმართათ მიდის, მიზეზი ყოველ შემთხვევაში ჩვენ არ დაგვედება, ამიტომ რომ ჩვენს მოწინავეებს ჯურღმულში მიეყავრთ.

გ. გამსახურდია.

P. S. მსეც უნდა მოგახსნოთ; ერთად ამისთან საჩივარი შემაქვს ბ. მ. მიქოდესზე, რომ ფული უკანვე დამიბრუნოს; კარგი რომ ფულის მიღების ბარათი ხელში მიჭირავს.

ბ. ბ.

28-ს თებერვალს; ს. ხოსიანი.

განსხალეზანი

სომეხთა ნერსესის სემინარიის პოპუხიტლების სოვეტში, ამ მარტის თვის 18 ს აღამოხედ 8 საათზედ არის დანიშნული ტორგი (უპურეტორმკოთ) იჯარით მისცემთ იგივე სემინარიის მამული, ერთი დუქანი თავის საწდაფით (შემწეული მიცვალებული გრიგორ ბურგიღოვისგან,) რომელიც იპოკება შუა ზაზარში: მსურველს ალებისა იმ მამულისა შეუძლიან წავითხვა პირობისა (კონდიცია) იმავე სემინარიის განცუღარიაში, ყოველ დღე კვირასა და ჭუქმ დღეების გარდა, დღის 10 საათიდან ვიდრე 12 საათამდინ შუადღისა. (3-1)

დასქიდვა შასებით:

სასამთრო შალტრები 12 მანეთიდან; ჭუჭიაკები 2 მან. 50 კ.; ქუდები 1 მანეთიდან, ფოდნოსები 5 კაპიკიდან; თეთრები 12 კაპ. თითო; ინდუსის ბრინჯი 10 კ. გირვ.; ინგლისური კამფუტები 40 კაპიკიდან, და ჩაი, რომელიცა ეკლგან 2 მ. 50 კ. დირს, ისე უიდება 1 მან. 80 კ.

ინგლისის მაღაზიაში, აწწრუნის გალერეისში. (20-4).

დუშეთის ნატარიუსი ი. ი. ნატროპი აცხადებს, რომ მუშაობა ექმნება თავის კანტორაში, ქ. დუშეთში, ყოველ დღე, დილის რვა საათიდან ორ საათამდინ შუადღის შემდეგ:

აქვე შეუძლიანთ მსურველთ მიიღონ დარიგება და შეადგინონ ყოველ გვარი არხები სადაცო საქმეებსა ზედა, ღარბთათვის უფასოთ. (3-2)

ბოლღუს მაღაზიაში

25 თებერვლიდან 10 მარტამდე იქნება გასქიდვა ყოველ გარის საქონლისა იაფ ფასებით. (5-4)

ლონდონის მაღაზია გამეგრებული ბანკის ქვე დასრულებია ნამდვილი ჩანის გასასყიდვათ პირველი მოკრეფილისა და საუკეთესო ინგლისური საქონლისა: მაგალითებ: თოფებისა, რევოლვერებისა, კლიტებისა, ჭურჭლებისა, კრავატებისა, დასუბისა, კოფრებისა, ჩაინიკებისა, შოკოლადისა, კაპოსი, დუხებისა, სანახისა, შხა კებისა, ცხვირ-სასოცისა, ქაღალდისა, კარანდაშებისა, კაღებისა, უზაგრებისა, სუგრისისა (გემრიელი კლეშკვინი ზეთისა) და სხვ. სააგენტო მაგინტრამის მოსახურავებს გასასყიდვად განუტეების და ბატკურის და კაპ. მურანბისა, აგრეთვე ჩუქებისა და წინდებისა ნოტინგამიდან. ნამდვილი ჭაგანის სიკარები. (100-35)

ნაფიცი ვაქილი (სტრიპაჩი)

კ. ბ. ლეზედინსკი

ჭვისრულობს სამოქალაქო საქმის წარმოებასა თბილისში: ოლქის სასამართლოში და შალტრში.

ადრესი: ბარონის ქუჩა, თამამოვის სასახლეში, მეტელის მაღაზიის შირ-და-შირ. მიიღებს 5-7 საათამდინ საშუადღეს. (3-3)

ბეზრი კრამტები

შოდნოსები, კლიტები, კალმები, ქალღლები, თოფები, რევოლვერები, სტაქნები, ციტრატ-მაინებია, კანფეტები, მურაბები და სხვ. ისყიდება ინგლისის მაღაზიაში.

იქვე: პალტო 12 მან — დამ, შარვლები 4 მან — დამ, ტრიკო 70 კ. ალაბი, თევზები 12 კ. ერთი, ძიანტის ჩაი პირ-და-პირ მოსავლის აღვილიდამ მიღებული 1 მან. 5 კ. — 2 მან. (უმშვენიერესი) გირვ. უქალღლიათ. ერთი ვაგონი მურაბები 85 კ. (20-6)

შველაზედ უფრო ბეზრი საქონელი კავკასიის აქეთა მხარეში ინგლისის მაღაზიაში, აწწრუნის გალერეისში: დირს სასახლად.

ისქიდება სასამთრო მოსახურავები, ტანისამოსები, მუდები, ტრიკო, თეთრები და მურაბები. 500,000 კლიტები, ფაღნოსები და კაღები 30% უფრო იაფად ვიდრე სადმე სხვაგან. 20-16

მიუხედავათ იმისა, რომ ბაყი მოიმატა, საქონელი გაიფიება ისე იმ ფასად, როგორც წინეთ იყო: კონგო-ჩაი 1 მ. 5 კ. და 1 მ. 10 კ.; საუკეთესო მინინგი 1 მ. 20 კ. და 1 მ. 40 კ.; მშვენიერი კაისაუ 1 მ. 60 კ. და 1 მ. 80 კ. მრეელ კარგი ჩაი 2 მ. გირვანქა უქალღლიათ.

ინგლისური რევოლვერები 4 მან. — 40 მანეთამდინ და თოფები 20-100 მანეთამდინ. ინგლისის მაღაზიაში. სააგენტო ბარონის უზაგრების გასასყიდვათ, ჯონსის კლიტებისა, შოკოლადისა და კესტრატისა კაპოა ფრანს, რომელთაც დაიმსახურეს ზარეთის მსოფლიო გამოფენაზედ ოქროს მედალი. გირვანქა ანომატიული ჩანისა ღამაზი ჩანისკით 1 მ. 65 კ. და სუღსაუკეთესო 2 მ. 30 კ. კავრები მოიკებენ, თუ იყიდან ბლამათ ინგლისის მაღაზიაში. მთელი კოსტრუმი 15 მ. ხველების კონფეტები 60 კ. ერთი გირვანქა. 100-35

ლონდონის მაღაზია

მრევის მოედანზე № 2, კომმერციულ ბანკის ქვეშ, დაარსებულია წმინდა ძიანტის და ჩინეთის პირველი მოწვევის ჩანის გასაყიდვლად და საუკეთესო ინგლისის საქონლებისა, მაგალითად: თოფების, რევოლვერებისა, ბოქლომთა, ტაბაკების (ფოდნოსი) კრავატების, დანა-ჩანგლების, საჩიცი-ჭიკების, შოკოლადის, კაპოს, გემრიელი სუკრის ერბო, სასურნებლის, საპონის, ცხვირ-სახოცების, შოთკი წინდების, ჩულკების, კარანდაშების, რკინის კალმების და სხვ... (100-46)

ინგლისის მაღაზიაში

თმის-ან-სურ-მუხანი

მან-უას-ტური

ამაგრებს თმას და ადრინდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გავზაფნით 2 მანეთი და 28 კაპ.

აქვე ისყიდება ქინის შომადა თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სხოტკები თავის ტკივილის მოსახურავლად, რუგა-ლეტის საპონი, დუხები და სხვ. (150-40)

ისყიდება ყოველ-გვარი თუჯინა და სპილენძის ნივთები ბადასადნობად — წმ. ბიორგის ეკლესიასთან, მდივანის სახლებში, კახურ ღენსი სარდაფში. (25-24)

თესლები

ბოსტნეულობისა და ყვავილებისა მიღებულია თესლების დეპოში ძაეკასის სამეურნეო საზოგადოების კომისიონერისა, ბალავინის პროსპექტზე, № 11, ლარშუს მაღაზიაში.

აქვე იშოვება კატალოღები თესლებისა. (10-6)

ინგლისის მაღაზიაში ისყიდება რევოლვერები, რომლითაც შეიძლება ოცი ავაზაკის ერთად მოკვლა, ფასი 1 მან. 50 კაპ. შველა ინგლისი იარაღები ისყიდება აქ 30 პროცენტ ნაკლებ ვიდრე სხვაგან. (20-16)